

Klap – Artikel van de week: Elke week een pdf-file met een nieuwsartikel. Een artikel uit de Klap-krant of een volledig nieuw artikel in de weken dat er geen Klap verschijnt. Surf naar www.klapkrant.be en voer de webcode van de laatste Klap in.

Uitgewerkte lessuggesties

1. Het jaar rond met je handen in de grond

- Sluit aan bij het artikel ‘Wow, een klimaatspeelplaats’ op pag. 5.
- Motivatie
Mensen eten elke dag groenten. Dat is gezond en onmisbaar. Groenten zijn de bladeren, stengels of bloemen van planten. Het kunnen ook de bollen, knollen of wortels van planten zijn. Groenten worden gekweekt. Dat kan in een grote moestuin of in een moestuinbak. Een schoolmoestuin is dé plek voor nieuwe ervaringen en belevingen. Wroeten met de handen in de aarde, onkruid wieden, slakken zoeken en je eigen aardappelen poten en rooien. Kinderen vinden het een geweldige beleving om het hele proces van zaaien tot oogsten tot een smakelijk einde te brengen! Moestuinieren draagt bij aan een positieve, ontspannen houding van de leerlingen. Kriebelt het ook om eraan te beginnen? De werkbladen kunnen gebruikt worden in een les Mens en maatschappij, onderdeel ‘Natuur’.
- Doelstellingen
 - De leerlingen beantwoorden enkele inhoudsvragen bij een artikel.
 - De leerlingen ontdekken de biotoop ‘de moestuin’.
 - De lln. benoemen groenten.
 - De lln. herkennen en omschrijven verschillende tuingereedschappen en zeggen waarvoor ze worden gebruikt.
 - De lln. bespreken welk deel van de plant ze eten.
 - De lln. zetten het zaaiproces in chronologische volgorde.
 - De lln. kunnen samenwerken.
- Werkwijze
Voorafgaand aan deze les kan je een bezoekje brengen aan een moestuin of tuincentrum. Het is ook fijn als je enkele groenten en tuingereedschap kan meebrengen naar de klas.
- **Instap:** Vraag aan de leerlingen wie er groene vingers heeft? Wie is al eens in een moestuin geweest? Of wie heeft er misschien zelf eentje? Wat groeit daar allemaal? Waarom houden mensen een moestuin? Wat kan je er behalve groenten en fruit nog zien? (*serre, tuinhuisje, tuingereedschap, compostbak*) Wat moet er allemaal gebeuren in een moestuin?
- **Kern:** Bekijk nu dit filmpje over de eetbare tuin: <https://schooltv.nl/video/natuur-de-eetbare-tuin/>. Na afloop benoemen de leerlingen de verschillende groenten

- (opdracht 1). Ga samen op zoek naar de top 5 van lievelingsgroenten van de klas. De lln. mogen uiteraard aanvullen met groenten die niet op de foto's staan. Welke groente staat op nummer 1? Welke bereiding met deze groente vinden ze het lekkerst? Waarom vinden ze groente X niet lekker? Lees vervolgens samen het artikel ‘Wow, een klimaatspeelplaats’ op pag. 5 van Klap. Achteraf beantwoorden de leerlingen individueel of in kleine groepjes de vragen van opdracht 2. Deze kan je meteen verbeteren of pas op het einde van de les, samen met de rest. Hierna gaan de leerlingen aan de slag met de overige opdrachten. Ze doen beroep op hun eigen tuinkennis en op de info uit het filmpje. Je spreekt met de leerlingen een werktijd af. Begeleid waar het nodig is. Natuurlijk is deze les maar een begin. Je kan de werkbladen bv. nog aanvullen met het zaaiproces van waterkers, de nuttige en schadelijke dieren in de moestuin of het principe van composteren.
- **Slot:** Zorg voor een klassikaal slotmoment. Overloop samen de antwoorden en laat de lln. inspelen op elkaar. Heb je de leerlingen warm gekregen voor dit project, dan kan je met de school opteren om een schoolmoestuin te beginnen. Je doet dat het best met meerdere klassen samen. Op de website van Landelijke gilden (www.landelijkegilden.be) of velt (www.velt.be) vind je alvast een pak inspiratie.
- Tip: Je kan ook een bonentipi maken (zie pag. 2 van Klap). Of wat dacht je van een insectenhotel? Wanneer je weet welke kamers je moet voorzien om een insect te lokken, is het vrij eenvoudig. Bijen, hommels en wespen nestelen zich in buisjes of holle stengels, terwijl oorwurmen liever een hoopje stro ter beschikking hebben. Er zijn niet echt regels aan verbonden, je kan zowat alle herbruikbare materialen combineren om een spectaculair hotel te bouwen. Op de website <https://www.detuinoptafel.com/zelf-een-insectenhotel-maken> word je op weg geholpen.

2. Huisje boompje beestje ...

- Sluit aan bij het dossier ‘Staat als een huis’ op pag. 7-9.
- Motivatie
Wonen is een basisbehoefte. Door het Klap-dossier en de werkbladen leren de leerlingen dat er allerlei soorten huizen zijn naargelang de behoeften van de bewoners. Ze ontdekken wat het verschil is tussen huren en kopen. Ook leren ze dat er aan elk huis een EPC-waarde wordt

toegekend die de impact op het klimaat aangeeft. Zo kunnen ze met kennis van zaken nadenken over het toekomstige ideale huis voor hen. Deze les sluit aan bij het vak 'Mens en maatschappij'.

- Doelstellingen
 - De leerlingen herkennen verschillende soorten huizen en kunnen ze ook benoemen.
 - De lln. kennen het verschil tussen huren en kopen.
 - De lln. weten dat hoe lager de EPC-waarde van een huis is, hoe minder schade het toebrengt aan het klimaat.
 - De lln. denken na over hun droomhuis en brengen het in uitvoering.
 - De lln. vinden antwoorden op vragen in artikelen.
 - De lln. kunnen gericht luisteren naar een tekst.
- Werkwijze
 - Vooraf: Geef de leerlingen als taak afbeeldingen mee te brengen van verschillende soorten huizen.
 - Instap: Schrijf 'Huisje boompje beestje' op het bord. De leerlingen maken in groepjes van vier een woordspin. Wat betekent deze uitdrukking? (*Het gewone leven met een huis, een tuin en een huisdier. De droom van heel veel kinderen/jongeren.*) In welk huis willen de leerlingen later zelf wonen? Willen ze een tuin? Willen ze een huisdier?
 - Kern: Alle meegebrachte afbeeldingen worden op de tafels gelegd. Daarna worden ze gesorteerd: alle villa's samen, alle rijhuizen samen, alle boerderijen samen enz. Tot slot worden op het bord enkele kenmerken van de verschillende huizen opgeschreven. Bv. *tiny house*: erg klein, goed voor het milieu – flat: bereikbaar met de trap of de lift, geluidsoverlast van de burens enz. Probeer eventueel om de negen soorten huizen uit opdracht 1 aan bod te laten komen. Vooral voor het 3de leerjaar kan dit nuttig zijn. Aansluitend vullen de leerlingen de eerste opdracht in. Je kan deze meteen klassikaal verbeteren. Bekijk klassikaal dit filmpje: <https://schooltv.nl/video/opgroeien-bij-gescheiden-ouders-sjouwen-met-spullen-tussen-twee-huizen/> Wat vonden jullie van het verhaal van Emilio? Is er iemand die in twee huizen woont en die wil vertellen hoe hij/zij dit ervaart?
 - De leerkracht leest het artikel 'Droomhuis gezocht' op pag. 7 voor. De belangrijkste paragraaf voor de tweede opdracht is het stuk 'Huren of kopen?'. Lees dit nog één of twee keer voor. Hierna vullen de leerlingen opdracht 2 in. Vervolgens wordt de rest van het dossier 'Staat als een huis' op pag. 7-9 klassikaal gelezen en indien nodig verduidelijkt. Daarna beantwoorden de lln. in duo's de overige vragen op de werkbladen. Wanneer iedereen klaar is, volgt een klassikale verbetering en bespreking.
 - Slot: De leerlingen mogen hun droomhuis ontwerpen. Maak eerst een tekening van je droomhuis en knutsel

het met behulp van een kartonnen doos. De doos kan je beschilderen of je kan er bakstenen op tekenen. Je kan de doos ook versieren met allerlei zaken. Zo kan je bijvoorbeeld gordijntjes maken van kledij die je niet meer draagt. Richt je huis ook in door meubels te knutselen. Veel succes!

3. Mercator

- Sluit aan bij pag. 16 'Made in Belgium – De atlas'.
- Motivatie
 - Graag besteden we in deze les aandacht aan een heel belangrijke uitvinding van iemand uit onze contreien: de atlas van Mercator. Met het eerste werkblad oefenen we op begrijpend lezen. Op het tweede werkblad is er aandacht voor het opzoeken en raadplegen van kaarten bij verschillende internetbronnen: Google Maps, Nationaal Geografisch Instituut (bij wie kaarten te bestellen zijn) en Geopunt Vlaanderen.
- Doelstellingen
 - De leerlingen kunnen gegevens uit een artikel reproduceren (gericht zoeken) en interpreteren.
 - De leerlingen zoeken aanvullende informatie op het internet op.
 - De leerlingen kunnen de windrichtingen aanduiden op een windroos.
 - De leerlingen ervaren hoe een luchtfoto gebruikt wordt om een kaart te tekenen.
 - De leerlingen zoeken de eigen locatie op verschillende kaarten op websites.
- Werkwijze
 - Instap: Start de les met een uitdaging: zoek je huis op het internet. De leerlingen werken per twee en leren van elkaar hoe ze dit kunnen doen. De meeste leerlingen zullen waarschijnlijk Google Maps gebruiken. Stel daarna twee websites voor waarop de leerlingen ook kaarten kunnen opzoeken: www.ngi.be (Nationaal Geografisch Instituut) en www.geopunt.be (Vlaanderen).
 - Kern: Laat de leerlingen zelf op zoek gaan naar de kaart van hun gemeente, naar hun huis, naar de school (opdracht 4). Aansluitend kunnen de leerlingen individueel opdracht 3 invullen. Maak hierna de link naar vroeger en naar Mercator. De leerlingen lezen pagina 16 van Klap en lossen de eerste twee opdrachten van het eerste werkblad op (bij voorkeur in duo's). Laat dit volgen door een korte bespreking van de antwoorden.
 - Slot: De leerlingen zoeken op het internet de route die zij volgen van thuis naar school. Welke afstand leggen zij af? Zijn er eventueel kortere routes?

Sleutel bij de werkbladen

1. Het jaar rond met je handen in de grond

- a. asperge – aardappel – courgette – radijs – bloemkool – broccoli – komkommer – prei / b. eigen antwoord
- a. op de speelplaats – b. Een speelplaats bestaat vaak uit beton. Wanneer de zon op betontegels schijnt, weerkaatst het beton de warmte en daardoor stijgt de omgevingstemperatuur. – c. De helft van het beton op de speelplaats hebben ze vervangen door onder andere bomen en struikjes. – d. Groen zorgt voor schaduw, het is dus koeler. Door het groen op de speelplaats wordt de lucht beter gefilterd. De ondergrond van zand, kiezeltes en aarde zorgt dat het regenwater in de bodem dringt en dat is positief voor het grondwaterpeil. Er is veel meer direct contact met de natuur. – e. eigen antwoord
- wortel = wortel; rode bietjes = wortel; sla = blad, aardappel = knol; ui = bol; tomaat = vrucht
1. c – 2. b – 3. d – 4. f – 5. a – 6. e
riek – hark – spade – schoffel – gieter – kruiwagen => vogelverschrikker

2. Huisje boompje beestje ...

- a. villa – boerderij – kasteel – woonboot – *tiny house* – woonwagen – rijhuis – tweewoonst – flat
b. – c. eigen antwoorden
- Huren: betaalt – wonen – eigenaar – gebruiken
Kopen: baas – wilt – sparen – lenen – bank
- a. Zigeuners of Roma en mensen die op de kermis werken en hun eigen kraam hebben. – b. Hekjes en kleine toiletten voor kleine kinderen, een lift voor oude mensen of mensen in een rolstoel, een keuken met onder het werkblad plaats voor een rolstoel ... – c. Je wil dichterbij je geliefde of je job wonen, je vlucht voor een oorlog

of omdat het niet goed leven is in je land.

- Huis 1: bv. geen zonnepanelen – hoge EPC-waarde – ja, brengt schade aan het klimaat.
Huis 2: bv. zonnepanelen – lage EPC-waarde – nee, brengt geen schade aan het klimaat.
- a. Een plek die bij een school hoort en waar kinderen wonen in de week, en soms ook in het weekend. Er zijn grote eetruimtes en ontspanningsruimtes. Elk kind heeft een eigen slaapkamer. – b. Bv. Ik zou het niet fijn vinden, omdat ik mijn ouders zou missen. Ik zou het fijn vinden, want dan ben ik veel samen met mijn vrienden.

3. Mercator

1. Gerardus Mercator – Gerard De Kremer
2. geboortejaar: 1512 – sterftejaar: 1594 / 16de eeuw
3. cartograaf, instrumentenmaker en graveur
4. 1. graveren op een koperen plaat – 2. afdrukken op stroken papier – 3. de stroken op de bol kleven
5. de Mercatorprojectie
6. met het noorden op een kompas
7. Met de kaarten en een kompas konden ze hun koers bepalen.
8. een atlas
- noorden (N), noordoosten (NO), oosten (O), zuidoosten (ZO), zuiden (Z), zuidwesten (ZW), westen (W), noordwesten (NW)
- 4. eigen antwoorden

4. Klap nieuwsquiz 9

- b – 2. a – 3. b – 4. c – 5. b
- a – 7. c – 8. b – 9. a – 10. c

1. Welke groenten ken je?

a. Schrijf de juiste naam erbij.

Kleur het bolletje groen als je deze groente lust en rood als je ze minder graag eet.

Zet een kruis door het bolletje als je ze nog nooit gegeten hebt.

b. Welke groenten ken je nog meer?

2. Lees aandachtig het artikel 'Wow, een klimaatspeelplaats' op pag. 5.

Los daarna deze vragen op.

a. Waar startte de Sint-Paulusschool zijn 'strijd' tegen de klimaatopwarming?

b. Waarom deden ze dat op die plek?

c. Hoe hebben ze dit gedaan?

d. Welke voordelen zijn er aan een klimaatspeelplaats? Noem er drie.

e. Zouden jullie ook een moestuin op de speelplaats willen? Waarom wel / niet?

Foto Cedric Ryckaert

3. In het filmpje van daarnet zagen we dat je verschillende delen van een plant kan eten.

Omkring voor deze groenten: welk deel van de plant eet je?

wortel

bol

knol

stengel

blad

vrucht

wortel

bol

knol

stengel

blad

vrucht

wortel

bol

knol

stengel

blad

vrucht

wortel

bol

knol

stengel

blad

vrucht

wortel

bol

knol

stengel

blad

vrucht

wortel

bol

knol

stengel

blad

vrucht

4. In de moestuin is er het hele jaar door werk.

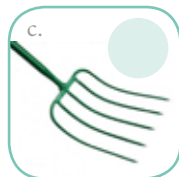
Daarbij kan je gebruik maken van veel gereedschap. Vul de juiste naam in het rooster in.

Dit is bedoeld om planten met water te begieten (5).

Dit tuingereedschap wordt gebruikt om onkruid van zijn wortel los te snijden, zodat het uitdroogt en doodgaat. Het bevat een horizontaal liggend mes dat bevestigd is aan een houten steel. Een andere naam is tuinhak (4).

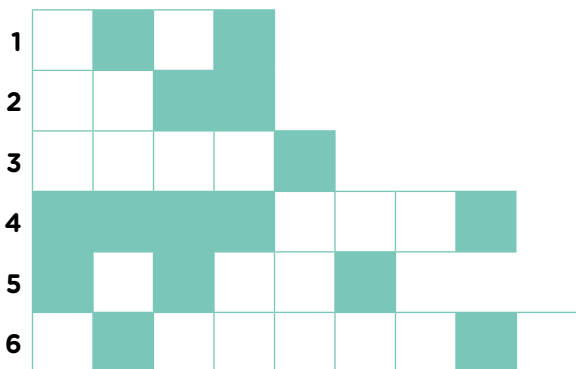

Dit transportmiddel wordt gebruikt om planten en aarde te vervoeren. Het heeft vooraan één of twee wielen en het wordt opgetild en voortgeduwd aan twee handvatten (6).

Deze steekschop gebruik je bij het spitten van de grond (3).

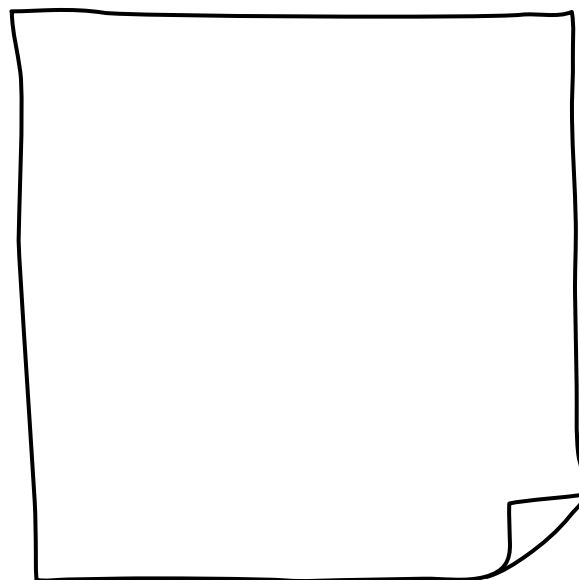
Dit tuingereedschap gebruik ik om de grond nog fijner te maken. Het bestaat uit een steel met onderaan een reeks tanden (2).

Voor ik kan zaaien maak ik hiermee de grond los. We noemen het ook wel een spitvork (1).

Vul de letters in de gekleurde vakjes aan met twee 'v's. Nu kan je een voorwerp vinden dat ervoor zorgt dat kleine en middelgrote vogels worden opgeschrikt. Want deze vogels zijn niet gewenst in je moestuin!

Waarmee zou jij de ongenode gasten uit je moestuin wegjagen? Maak hier een ontwerp.

Even terugkijken

Deze opdracht was boeiend:	1	2	3	4
Deze opdracht was saai:	1	2	3	4
Hierover wist ik zelf al veel:	1	2	3	4
Dit was bijna helemaal nieuw voor mij:	1	2	3	4
Moestuiniëren is iets dat me aanspreekt:				

Huisje boompje beestje ... (1)

1. Allemaal woningen

a. Schrijf de benamingen onder de foto's. Kies uit het kader.

kasteel - flat - *tiny house* - boerderij - tweewoonst - villa - woonboot - rijhuis - woonwagen

b. Welke woning lijkt het meest op jouw huis?

c. In welke woning zou jij later het liefst wonen?

2. Huren of kopen?

Luister goed naar de tekst. Vul de ontbrekende woorden in.

HUREN	KOPEN
Je _____ elke maand geld om in het huis te mogen _____	Je bent de _____ en je doet wat je _____
Je bent niet de _____	Je moet veel geld _____
Je mag het huis _____	Je kan ook geld _____ bij de _____

3. Heb je de artikels goed gelezen?

a. Wie wonen in een huis op wielen?

b. Heel wat huizen zijn aangepast aan de mensen die er verblijven.

Kan je hier enkele voorbeelden van geven?

Foto Pexels

c. Mensen verhuizen om allerlei redenen. Kan jij er enkele opnoemen?

4. Stel: je bent een EPC-deskundige.

Je bekijkt hoe een huis gemaakt is. Welk huis heeft een lage EPC-waarde en welk huis heeft een hoge EPC-waarde? Welk huis brengt schade toe aan het klimaat?

Kan je bij elk huis nog één kenmerk aanvullen?

<ul style="list-style-type: none"> • Dun glas in de ramen • Muren niet geïsoleerd • Vloeren niet geïsoleerd • Verwarming met houtkachel • Extra kenmerk 	<p>Huis 1 Kenmerken</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dik glas in de ramen • Muren geïsoleerd • Vloeren geïsoleerd • Centrale verwarming • Extra kenmerk 	<p>Huis 2 Kenmerken</p>
EPC-waarde: hoog of laag? _____		EPC-waarde: hoog of laag? _____	
Schade aan klimaat: ja of nee? _____		Schade aan klimaat: ja of nee? _____	

5. Sommige kinderen verblijven in een internaat.

a. Wat is dat?

b. Zou jij het leuk vinden om in een internaat te verblijven?

Waarom (niet)?

Foto: Scholengroep Molendland - Internaat Tiel

1. Bij de pagina 'Made in Belgium'

1. Geef de twee namen van de uitvinder:

..... of

2. Zoek zijn sterfdatum op en kleur de periode van zijn leven op de tijdsband.

.....

Illustratie Wikipedia

De uitvinder leefde in de eeuw.

3. Noteer de drie beroepen van deze uitvinder:

.....
.....

4. Hoe bewerkte de uitvinder de wereldbol waardoor hij veel fijner was dan andere wereldbollen?

→ 1.

→ 2.

→ 3.

5. Welke techniek ontwikkelde hij bij het tekenen van kaarten?

6. Waarmee komt het noorden op zijn kaarten overeen?

.....

7. Waarom waren de kaarten van de uitvinder belangrijk voor zeevaarders?

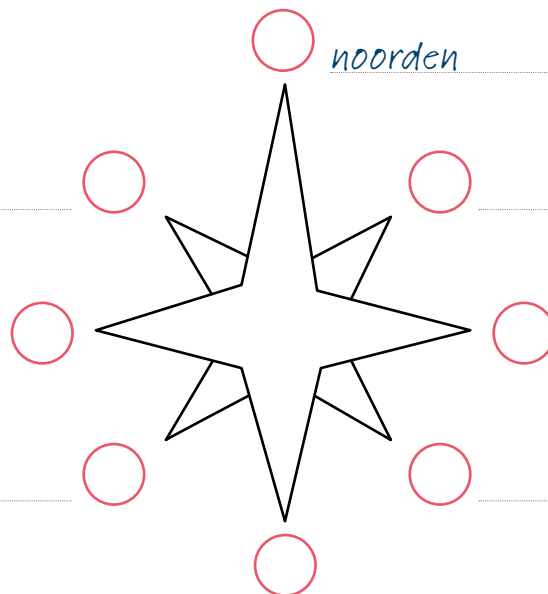
.....

8. Welke term gebruikte de uitvinder voor de bundeling van zijn kaarten?

.....

2. Windroos

Noteer de afkortingen en namen van de windstreken bij de windroos.

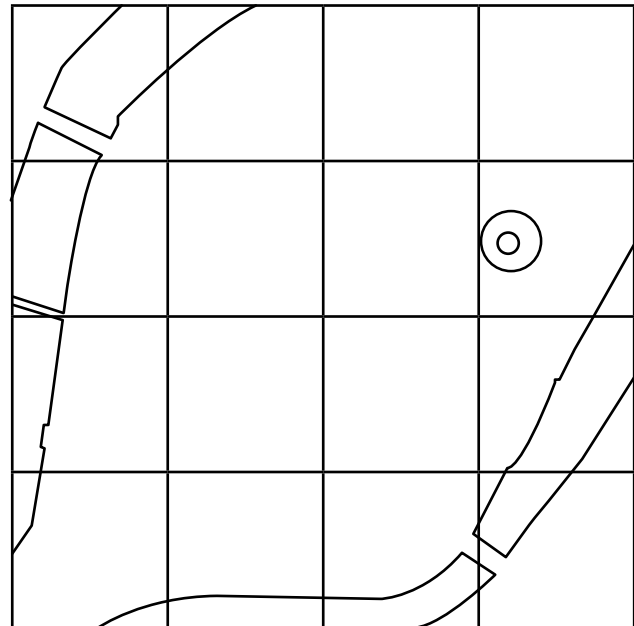

3. Kaart

Teken zelf de kaart bij deze luchtfoto.

Teken de grote verkeersassen op jouw kaart.

4. Kaarten op het internet

Op het internet vind je kaarten bij:

- Google Maps
- de website van het Nationaal Geografisch Instituut: www.ngi.be
- de website van Geopunt Vlaanderen: www.geopunt.be

Zoek de kaart van je gemeente. Vind je ook je school, je huis? Zoek de luchtfoto.

- Neem een schermafdruck en kopieer die op een leeg document.
- Snij de afbeelding bij en maak ze zo groot mogelijk op je blad.
- Druk de pagina af.
- Leg doorzichtig papier of een folie op de afdruck en teken de straten door.
- Zo krijg je je eigen kaart.

Sluit aan bij de Klapkrant van mei 2021.

Zet een kruisje voor het juiste antwoord.

1. Waarom moesten vogels en pluimvee wel 4,5 maand in hun 'kot' blijven?
- a. Omdat ze een variant van het coronavirus konden opdoen.
 - b. Omdat er een vogelgriepvirus rondging in ons land.
 - c. Omdat er een vossenplaag was in ons land.

Foto Pexels

2. Hoe komt darts-speler Dancing Dimi aan zijn bijnaam?
- a. Tijdens een van zijn eerste wedstrijden kwam hij al dansend het podium op.
 - b. Hij doet steeds een danspasje na het gooien van een dart.
 - c. Wanneer hij een toernooi gewonnen heeft, doet hij een dansje.

3. Wanneer vieren we de Dag tegen Holebi- en transfobie?
- a. op 1 mei
 - b. op 17 mei
 - c. op 31 mei

Foto Pexels

4. Welke speelplaats warmt de omgeving het meest op?
- a. Een speelplaats met alleen gras.
 - b. Een speelplaats met betontegels en gras.
 - c. Een speelplaats met alleen betontegels.

5. Welke mensen wonen in een woonwagen?
- a. Inuit
 - b. Roma
 - c. Roemenen

6. Wat is een goede definitie van gemeenschappelijk wonen?
- a. Enkele gezinnen wonen samen. Er zijn gemeenschappelijke ruimtes en privé ruimtes.
 - b. Enkele gezinnen wonen samen. Alle ruimtes worden gedeeld.
 - c. Enkele gezinnen delen een grote tuin met tuinhuis. De woonhuizen worden niet gedeeld.

7. Wat kweekte astronaut Kate Rubins in de ruimte?
- a. tomaten
 - b. komkommers
 - c. radijzen

8. Op welk eiland barstte **geen** vulkaan uit in april?
- a. op IJsland
 - b. op Bali
 - c. op Sint-Vincent

Foto Pexels

9. Katrien wordt op pag. 10 geïnterviewd. Op pag. 14 ontdek je welk diploma zij heeft.
- a. een diploma van ingenieur
 - b. een diploma van wetenschapper
 - c. een diploma van klimatoloog

10. In deze strip van Suske en Wiske speelt Mercator een rol.
- a. *De bonkige baarden*
 - b. *De ambetante atlas*
 - c. *De mollige meivis*